

STEP

Stichting Tanwalbougou Educatie Project

NIEUWSBRIEF

Jaargang 4, No 3 December 2003

De Heurne 45
7255 CK Hengelo Gld
Nederland

Tel/fax: 0575 467481

Gironr: 9011808 Rabobanknr.: 12.13.03.268

E-mail: jmkuijpers.varssel@worldonline.nl

Beste vrienden, vriendinnen en donateurs van STEP,

De dagen worden korter, de nachten koud en guur, het einde van het jaar komt in zicht en het is dus hoogste tijd eens terug te kijken op de afgelopen 12 maanden.

Oorlog in Irak, geen vrede in Israel, Maxima een dochter, herfstbladeren op de rails..... Voor STEP was het ook een jaar met groot en klein nieuws! Financiering eerste eigen STEP huis rond, Rosalie blijven zitten, 8 leerlingen naar de middelbare school, schoolboeken voor de lagere school, de eerste STEPpers in de eindexamen klas.....

Alles komt weer aan bod in deze tweejaarlijkse nieuwsbrief. Veel plezier met het lezen er van en namens alle kinderen en STEP vrijwilligers alvast een gelukkig nieuwjaar!

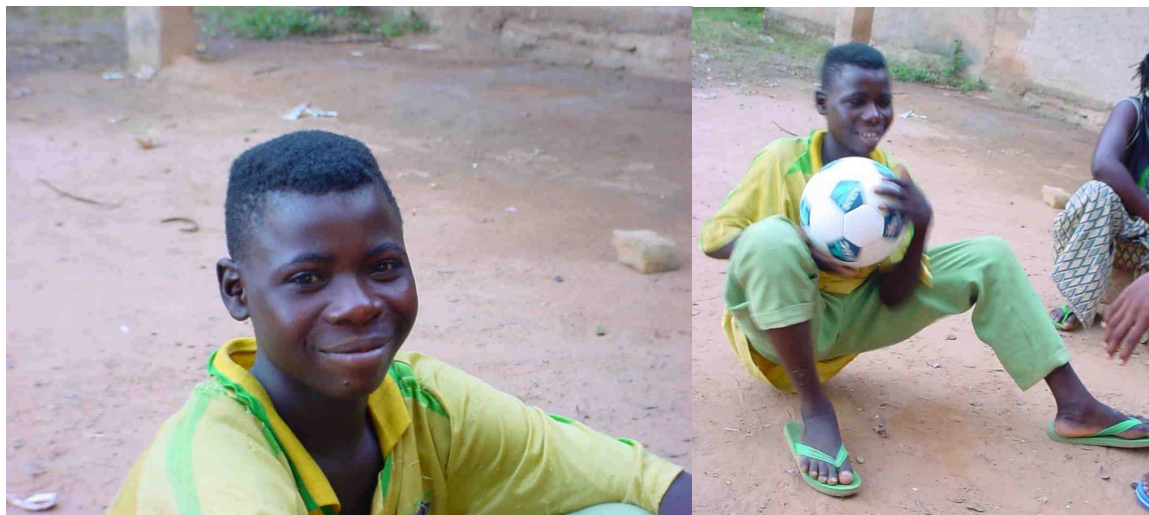
Even voorstellen:

STEP heeft dit jaar twee nieuwe leerlingen naar Fada kunnen halen om daar verder te kunnen leren. Bij de beste vijf leerlingen van de laatste klas van de lagere school zaten dit jaar helaas geen meisjes! Daardoor zijn de nieuwe instromers dit maal twee jongens, We stellen ze even aan u voor:

ADAMA

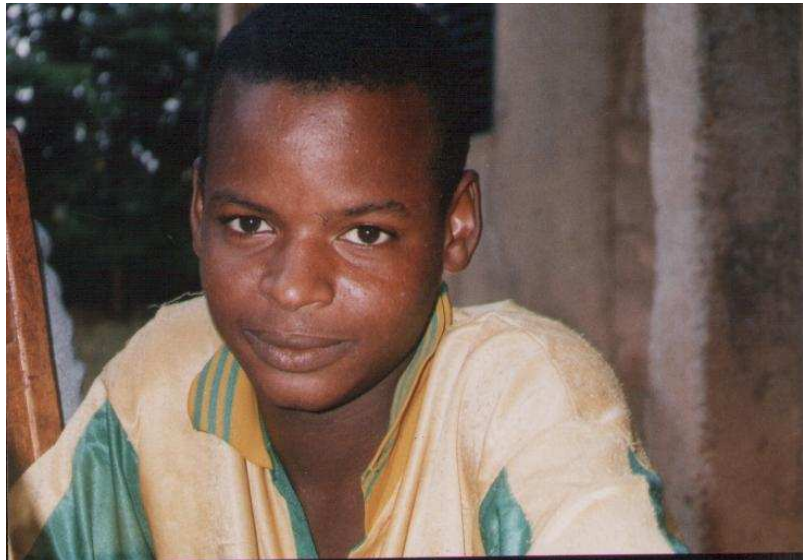
Adama is een open en vriendelijke jongen die de beste van zijn klas was op de lagere school in Tanwalbougou. Hij is net als Ali een Mossi, wat de grootste bevolkingsgroep van Burkina Faso is. Zijn ouders zijn landbouwers.

Adama is dol op voetballen en net als de andere kinderen heeft hij een fiets gekregen waar hij erg trots op is!

IBRAHIM

Ibrahim is een lange en wat verlegen jongen. Zijn familie zijn Peul, wat een semi-nomadisch veehouders volk is. Het is daarom heel bijzonder dat hij de kans heeft gehad de lagere school, met goede resultaten, af te maken! Heel weinig Peul hebben in Burkina Faso de kans onderwijs te volgen. Hij was de op een na beste van de lagere school.

Examenklas voor Chantal en Ali!

Met de komst van Adama en Ibrahim zijn er nu 8 jongeren uit Tanwalbougou die dankzij STEP naar de middelbare school gaan in Fada N'Gourma. Chantal en Ali zitten nu in het vierde jaar wat tevens het jaar is waarin het BEPC (Brevet des Etudes du Primaire Cycle) examen afgelegd moet worden. Fatima, Phillipe, Michel en Rosalie gaan alle vier naar de derde klas en Adama en Ibrahim dus naar de eerste. Dit jaar hebben we voor alle kinderen behalve Adama plaatsen verkregen op de openbare middelbare school. Adama gaat naar een privé school maar we hopen hem volgend studiejaar ook op het openbare lyceum te kunnen inschrijven.

Ali en Chantal zullen extra ondersteuning ontvangen van Kiepsa, de bijles leraar van STEP. In Ouagadougou zijn er examenbundels aangeschaft zodat ze alvast kunnen oefenen.

Het BEPC examen is het eerste examen wat op het lyceum afgelegd kan worden. Na het behalen van het BEPC diploma is het mogelijk om door te leren op het lyceum voor de 'Bac' (Baccalaureaat). Een andere optie is om beroepsonderwijs te gaan volgen. De voorkeur van STEP gaat naar het laatste uit, maar natuurlijk hangt het ook af van wat de kinderen en hun ouders prefereren.

De spelregels van het STEP programma

In oktober hebben Amina, Arnold en Bernadette van STEP een vergadering gehouden met de ouders/vertegenwoordigers van de kinderen en de leraren van de lagere school van Tanwalbougou. Er zijn o.a. duidelijke spelregels afgesproken welke kinderen in het programma opgenomen kunnen worden en er in mogen blijven.

- Afhankelijk van de financiële draagkracht van STEP (dus afhankelijk van uw gift!) worden er elk jaar of om het jaar twee kinderen aan het programma toegevoegd.
- De kandidaten moeten bij de beste vijf van hun klas horen met voorkeur voor de twee beste als daar bij minstens een meisje zit. Meisjes kunnen ook in het programma komen als ze tot de eerste vijf behoren maar niet nummer 1 of 2 zijn.
- Van de ouders wordt verwacht dat ze minstens eenmaal per schooljaar de kinderen in Fada bezoeken en de voortgang met Amina bespreken.
- In goede oogstjaren wordt er van de ouders verwacht, naar draagkracht, wat mais of groente voor de kinderen mee te brengen.
- De kinderen mogen tot hun BEPC maximaal eenmaal blijven zitten.
- Er wordt de voorkeur gegeven aan beroepsopleidingen boven theoretisch onderwijs.

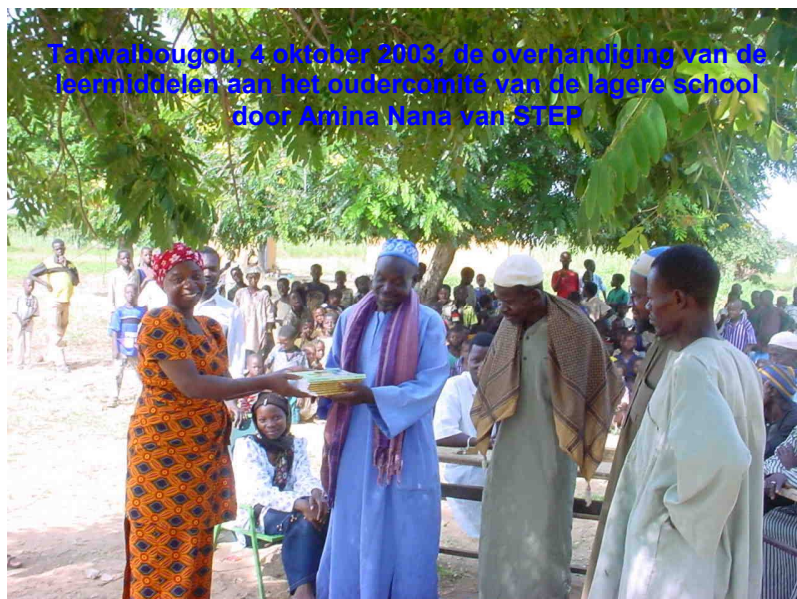
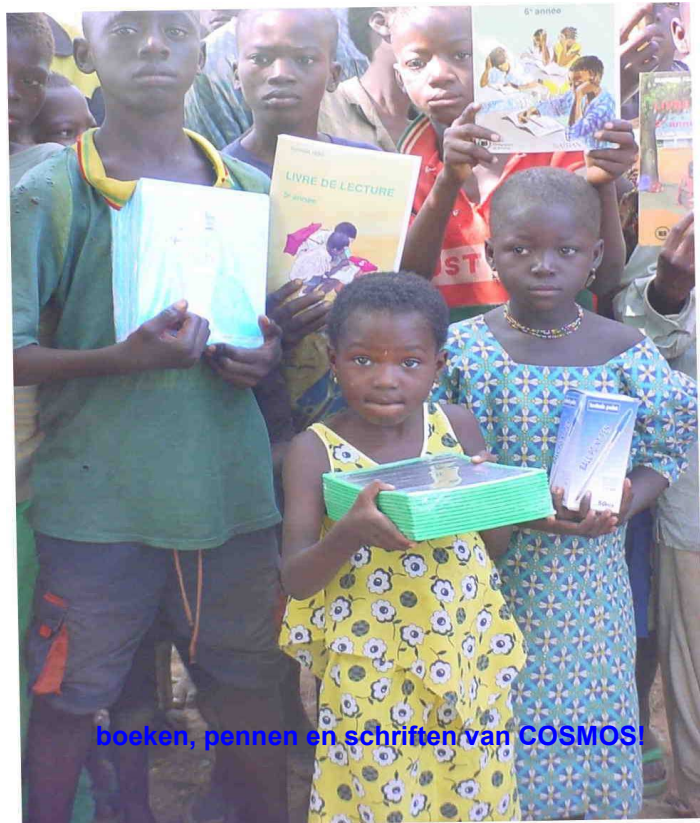
Schoolboeken voor Tanwalbougou

STEP vindt dat de kinderen die nog op de lagere school zitten ook onze steun verdienen. Daarom zijn we vorig jaar gaan praten met de directeur en het oudercomité van de lagere school van Tanwalbougou, om te zien wat we zouden kunnen doen om meer kinderen naar school te krijgen.

Van kinderen in de schoolgaande leeftijd gaat nog niet de helft naar school. Vooral de meisjes van het dorp gaan vaak niet naar school, omdat ze moeten helpen in het huishouden of geld moeten verdienen door bijvoorbeeld pinda's of fruit te verkopen. Zo dragen ze meer bij aan het huishouden dan wanneer ze op school zouden zitten.

De ouders zijn niet altijd overtuigd van het nut van onderwijs, hoewel dit wel begint te veranderen. Het ontbreekt hen vaak aan de financiële middelen om de kinderen naar school te sturen. Hoewel de lagere school in Burkina Faso vrijwel gratis is, zijn het vooral de schriften, pennen en boeken die voor veel ouders niet te betalen zijn.

Zowel de directeur als het oudercomité waren ervan overtuigd dat met het beschikbaar stellen van de belangrijkste leermiddelen voor de laagste groepen, meer ouders hun kinderen naar school zullen sturen. Met steun van de studentenvereniging COSMOS van de VU heeft STEP de gevraagde middelen kunnen aanschaffen.

Op 4 oktober 2003, het laatste weekend van de schoolvakanties in Burkina Faso, heeft STEP de leermiddelen overgedragen aan de leraren en het oudercomité van de lagere school in Tanwalbougou. Vanzelfsprekend onder grote belangstelling van de kinderen van het dorp.

De schoolspullen zijn in de hoofdstad Ouagadougou bij een groothandel door STEP vrijwilligers tegen een voordelige prijs ingekocht.

De volgende tabel geeft een overzicht van wat er is aangeschaft;

Item	Aantal	Prijs (FCFA)	Prijs (Euro)
Leitjes	204	34000	51.83
Pennen	200	7200	10.98
Potloden	240	20000	30.49
Schriften	200	37300	56.86
Schoolboeken	55	99000	150.91
		197500	301.07

En de steun heeft direct effect; **dit jaar zijn er honderd aanmeldingen voor het eerste jaar!** Dit is ruim tweemaal zoveel als voorgaande jaren. De leraren waren ervan overtuigd dat dit kwam omdat de ouders op de hoogte waren van de verstrekking van de gratis leermiddelen. Dit heeft er zelfs toe geleid dat de lagere school vervroegd het nieuwe maar nog niet afgebouwde schoolgebouw, in gebruik gaat nemen. En wat voor STEP ook belangrijk is, is dat er bijna net zoveel meisjes als jongens zijn aangemeld!

Uit: NRC-Handelsblad, 16 januari 1999 © Dorrit van Dalen

De onderwijshervorming in Burkina Faso: meer markt, meer praktijk

Drieduizend letterenstudenten in Ouagadougou

Straatarm, stabiel en integer. Dat is het West-Afrikaanse land Burkina Faso. Vroeger kwamen alle academici er in dienst van de overheid. Die tijd is voorbij. Het hoger onderwijs moet praktischer worden. Of zou je al dat geld maar beter aan het lager onderwijs kunnen geven?

Le Pays, een van de vele kranten in Burkina Faso, heeft vacatures voor twee correctoren. De advertentie vraagt gepensioneerde onderwijzers om zich te melden. 'Nee', zegt hoofdredacteur Abdoulaye Tao zonder enige aarzeling, 'we willen geen afgestudeerde letterenstudenten, want die kunnen zelden foutloos schrijven. Iemand die voor de onafhankelijkheid naar de lagere school ging, schrijft beter.'

Et voilà le problème. Afrikaanse universiteiten hebben sinds de jaren tachtig te maken een steeds toenemende stroom van studenten, terwijl hun budgetten krimpen. De kwaliteit van het onderwijs daalt.

Een tweede probleem is de groeiende kloof tussen de opleidingen en de behoeften van de arbeidsmarkt. Na de onafhankelijkwording waren Afrikaanse regeringen bereid om niet alleen het onderwijs en onderzoek aan de universiteiten, maar ook de huisvesting en

andere kosten van studenten voor een groot deel te subsidiëren. Bovendien werden in veel landen alle afgestudeerden automatisch opgenomen in het overheidsapparaat.

Aan die situatie werd een eind gemaakt door de Structurele Aanpassingsprogramma's van de Wereldbank. Op beurzen en onderwijs werd bezuinigd en bij de overheden verdwenen duizenden banen. Met de 'integratie' van afgestudeerden is het sinds enige jaren afgelopen. De privé-sector is meestal te klein om de rol van werkgever voor academici van de overheid over te nemen.

Afrikaanse universiteiten zijn steeds meer overtuigd dat opleidingen en onderzoek meer gericht moeten zijn op de ontwikkelingsproblemen in hun regio en op de arbeidsmarkt. Tegelijk neemt de bereidwilligheid van donoren om mee te betalen aan de vernieuwing van het hoger onderwijs toe.

Nu gaat er wereldwijd niet meer dan 1 à 2 % van de ontwikkelingsfondsen naar universiteiten. Maar onlangs liet ook de president van de Wereldbank weten dat hij een grote rol ziet weggelegd voor universiteiten als motor van ontwikkeling in hun omgeving. Over het hoe lijkt iedereen het eens te zijn: universiteiten moeten streven naar meer maatschappelijke relevantie.

De Universiteit van Ouagadougou werkt al een paar jaar aan projecten die het onderwijs van groter nut moeten maken voor het behoeftige land.

Behoeftig is Burkina. Het werd pas op de 172e plaats gezet van de Human Development Index van het United Nations Development Programme. Slechts drie landen stonden lager. Ouagadougou echter is naar Afrikaanse maatstaven een moderne en comfortabele stad. De wegen en zelfs de fietspaden zijn weids en intact, de skyline wordt gevormd door gladde hoogbouw, de PTT functioneert en de politie is vriendelijk. De regering investeert bergen geld in de stad, in de hoop toeristen en buitenlandse bedrijven te lokken. Om die reden worden in Ouagadougou internationale festivals en vergaderingen gehouden en werd er in 1998 om het Afrikaanse kampioenschap voetbal. Misschien zijn al die investeringen goed besteed. Al die evenementen verliepen goed. In Afrika begint de overtuiging post te vatten dat Burkina een land is dat dit soort dingen aankan. Burkina Faso betekent 'land van de integere mensen' en het lijkt alsof de Burkinabe zich dat aantrekken. Het enige waar het Sahelland rijk aan is, is discipline en maatschappelijk evenwicht. Compaore's beleid maakt van die eigenschap een economisch goed. Op 15 november 1998 werd de president dan ook herkozen, in een geruisloze en praktisch smetteloze verkiezing.

Maar het verschil tussen het plaveisel van de economische ontwikkeling in de hoofdstad en de armoede die met het woestijnzand steeds verder opkruipt in de dorpen mag geen journalist of politicus tot enige opwinding verlokken, mij stoort het.

Het onderwijs is een voorbeeld. Tweeëndertig procent van hele onderwijsbudget wordt besteed aan het tertiair onderwijs. Dat wordt verstrekt in Ouagadougou en sinds 1996 ook in Bobo-Dioulasso, de tweede stad in het land. Het komt ten goede aan één procent van de mensen in de leeftijdsgroep die zou kunnen gaan studeren. Ook in Nederland besteden we 30% van ons onderwijsbudget aan universiteiten en hogescholen. Maar hier studeert 40% van de mensen in de relevante leeftijdsgroep.

Het geld dat Burkina overhoudt voor het lager en middelbaar onderwijs is bij lange na niet genoeg. Een lagere school in Kaya, 100 km ten noorden van Ouaga en 's lands derde of vierde stad, heeft 648 leerlingen en slechts zeven onderwijzers, want onderwijzer is een slecht betaald en weinig eervol beroep geworden. Het Lyceum van Kaya had vorig jaar geen leraren voor biologie, wiskunde en Engels.

Nederland geeft net als andere donoren veel meer aandacht aan projecten in lager onderwijs dan in hoger onderwijs. Maar het meeste geld - in 1997 250 miljoen gulden - gaat naar hoger onderwijs, omdat dat veel duurder is. Een deel daarvan wordt besteed in het kader van het programma Medefinanciering voor Universitaire en HBO samenwerking (MHO) dat de Nuffic beheert. De Nuffic ('Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in hoger onderwijs' en kampioen van de onherleidbare afkortingen) beoordeelt en selecteert aanvragen voor financiële en deskundige hulp. Vervolgens brengt zij uitverkoren universiteiten in contact met Nederlandse partners die met hen willen samenwerken.

De Universiteit van Ouagadougou (UO) is een van de zeven Afrikaanse instellingen in het MHO programma. Haar kwaliteit staat buiten kijf. Wie met een diploma van de UO op zak aanklopt bij de Universiteit van Parijs voor een vervolgopleiding, wordt veel gemakkelijker geaccepteerd dan studenten met een diploma van Abidjan, Lomé of zelfs Dakar.

'Maar bijna alle Burkinabe die in het buitenland gestudeerd hebben komen terug', zegt Tao van Le Pays. 'We hebben hier ook maar heel weinig artsen bijvoorbeeld die geen Burkinabe zijn. Ik weet niet wat het is.' Hij vraagt het aan een van de redacteuren met wie hij zijn kantoor deelt en die ons gesprek doorlopend onderbreken. 'We hebben geen warm bloed', zegt die, 'we houden niet van avontuur.'

Burkina is een van de weinige ontwikkelingslanden die niet lijdt aan brain-drain. Ideaal voor wie via onderwijs wil investeren in ontwikkeling. Maar er staat tegenover dat duizenden afgestudeerden geen werk vinden in hun vak. Ik kom afgestudeerde meisjes tegen achter de toonbank van een slagerij en aan de receptie van hotels. De meeste zitten echter net als Anita thuis. Juist met het oog op werkgelegenheid in ontwikkelingsmarkt koos zij voor plattelandseconomie. 'Maar het is moeilijk. Werkgevers vragen altijd 2 tot 5 jaar ervaring.'

De heer Thomas Bagré - gele zijden das, glimmend hoofd en een vlekkeloos glazen blad op zijn bureau - bevestigt het. Zijn onderneming legt wegen en waterwerken aan. In zijn kantoor in de zakenwijk met de vooruitstrevende naam A-III, biedt hij werk aan dertig vaste medewerkers. Daarnaast heeft hij geregeld zo'n honderd seizoenarbeiders in

dienst. Bagré laat zijn stoel rollen en verheft zijn stem: 'Als ik een net afgestudeerde econoom neem, ben ik maanden bezig met opleiden. Praktisch onderwijs is hier amper. Ik kan zó vijf gediplomeerde ingenieurs vinden, maar niet één die ook weet hoe hij een werkplaats inricht, waar de watertank en waar de gasflessen moeten staan.'

'Daarom', zegt de rector van de UO, Filiga Michel Sawadogo, 'zijn wij al een paar jaar bezig met toegepaste onderwijs. Enerzijds doen we veel onderzoek op het gebied van milieu, de gevoeligste factor in onze economie. Daarnaast passen we steeds meer curricula aan aan de arbeidsmarkt, op basis van onderzoeken naar de behoeften van ondernemers.'

Zo leidt de biologische faculteit nu in twee jaar laboratoriumassistenten op en technici voor agro-alimentair onderzoek. Wiskunde levert statistici voor banken en verzekeringsmaatschappijen en ingenieurs voor de industrie.

Studenten met zo'n technische opleiding komen inderdaad zonder moeite aan het werk. Maar wat te doen met de ruim 3000 Letterenstudenten? Tijdens een rondreis langs Nederlandse universiteiten koos de UO de faculteit Letteren van de Rijks Universiteit Groningen om te helpen. Een onderzoek wees uit dat er behoefte is aan vier studierichtingen: journalistiek, pr, tolken/vertalen en communicatie binnen ontwikkelingsprojecten. De Groningse faculteit bood ondersteuning bij het opzetten van de curricula, de opleiding van docenten, de inrichting van de bibliotheek en van een radiostudio en talentcentrum. En gedurende enkele weken per jaar geven Groningse docenten colleges ter plekke.

Waarom? Bestuurder F. Rutten: 'Voor een deel uit ouderwets idealisme. Maar het vergroot inderdaad ook onze omzet. Wij konden onze kennis hier alleen nog maar kwijt aan Eerste fase studenten.'

De 2,5 miljoen gulden die het project in vier jaar kost, komen uit het MHO fonds. Een deel daarvan is voor boeken, de studio en andere kosten in Burkina. Maar een groot deel is ook bestemd ter vergoeding van de Groningse personele inzet. In het Nederlandse hoger onderwijsbeleid speelt de export van kennis met het oog op toekomstige economische kansen een belangrijke rol.

Rector Sawadogo is er blij mee. 'Echt al het onderzoek waarvoor materiaal nodig is, zou

onmogelijk zijn zonder buitenlandse hulp.'

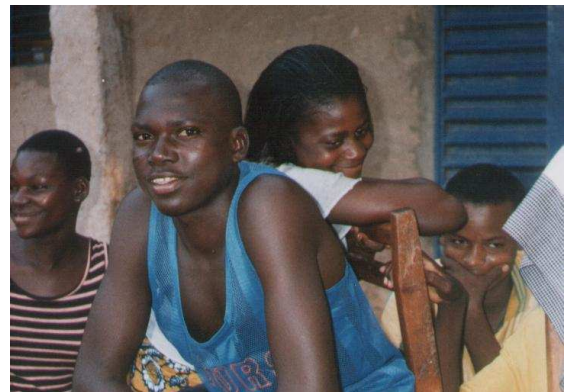
De vraag blijft of het in arme landen zinvol is om zoveel te besteden aan hoger onderwijs, als er zo weinig lager onderwijs is en als toch maar weinigen de kans krijgen om hun kennis in dienst van projecten, overheid of bedrijven aan te wenden.

'Een land zonder eigen hoger onderwijs is niet onafhankelijk', zegt de een. 'Lager onderwijs kan niet zonder input en bestuurders uit hoger onderwijs', zegt een ander.

Charles Koutou heeft ook een argument. Hij is oud-onderwijzer, lid van de socialistische oppositiepartij en van de onderwijzersvakbond en geeft me op een avond vlak voor de verkiezingen een lift. 'Reken maar dat het heel iets anders is om de opgeleide stedelijke bevolking te laten stemmen dan de mensen op het platteland. Hoe meer onderwijs, hoe meer democratie.'

Bij het stoplicht staat een jongen brochures te verkopen: De grondwet van Burkina Faso.

NRC Handelsblad - Dorrit van Dalen

v.l.n.r.; Rosalie, Phillippe, Fatima en Ibrahim

STEP op het WEB

STEP is al enige tijd de trotse bezitter van een echte en zoals dat bij STEP past geheel gratis opgezette en gehuisveste WEBSITE. Wilt u eens per e-mail uw vrienden wijzen op het bestaan en de doelstelling van STEP - geef ze dan het volgende adres door: <http://home.wanadoo.nl/stepinfo>

Wie Steunen STEP?

STEP is een Nederlandse stichting die dit jaar steun heeft ontvangen van donateurs afkomstig uit vrijwel alle provincies in Nederland. De meeste donateurs zijn te vinden in de provincie Gelderland daar waar STEP ooit begon. Sinds kort hebben we ook vrienden van STEP in België!

Een aantal bedrijven en organisaties hebben de afgelopen jaren STEP geholpen de kinderen van Tanwalbougou een stap in de goede richting te laten zetten.

Allemaal hartelijk bedankt! Wij hopen in 2004 weer op uw steun te kunnen rekenen.

Omdat wij streven naar zo laag mogelijke onkosten - zodat al uw giften in Burkina Faso terechtkomen - sturen wij geen acceptgiro kaarten.

Uw eenmalige gift of vaste bijdrage kunt u overmaken op Gironr: 9011808 Rabobanknr.: 12.13.03.268 t.n.v. STEP.

Kinderen Afrika niet geregistreerd (NRC juni 2003)

Zeventig procent van alle pasgeboren baby's in Afrika ten zuiden van de Sahara wordt volgens een schatting van het VN-kinderfonds Unicef niet geregistreerd. Officieel bestaan ze niet. Ze kunnen nergens het recht aan ontlenen op onderwijs en gezondheidszorg

De bouw van het nieuwe STEP huis

Om de scholieren in het STEP programma een goede leeromgeving en een thuis te bieden in de grote stad is het van belang om over een goed studentenhuis te beschikken. Momenteel is het programma beperkt tot acht leerlingen. Het huidige STEP huis is al te klein, en de kinderen slapen in stapelbedden.

Het huidige huis van STEP is gehuurd voor vier jaar en het contract loopt in september 2004 af. Gezien de krapte op de huizenmarkt is het onwaarschijnlijk dat STEP dan wederom een redelijk en betaalbaar huurhuis zal kunnen vinden. In het huidige huis heeft STEP bijna 700 euro moeten investeren om het bewoonbaar te maken. Dit zijn investeringen waarvan de stichting na het einde van het huurcontract niets terug ziet. Daarom heeft STEP na veel wikken en wegen besloten voor een duurzame oplossing voor de toekomst te kiezen en zelf een huis te gaan bouwen. STEP wil twee huizen bouwen met elk ruimte voor 6 leerlingen.

Het ontwerp voor de huizen (zie vorige nieuwsbrief) is kosteloos gemaakt door Abdoulaye Nana, een Burkinabese architect die ook de bouw als vrijwilliger zal superviseren.

Momenteel is STEP begonnen met de constructie van het eerste huis dat gefinancierd is door een Belgische jongeren vereniging. STEP is nog op zoek naar sponsors voor het tweede huis en de bouw van een betonnen omheining van het perceel.

Het perceel is aan de stichting STEP geschonken door het stadsbestuur van Fada N'Gourma. STEP vriendin Karen de Cockere is hier speciaal vanuit Ouagadougou naar Fada getogen waar een delegatie van de ouders van de kinderen en Amina Nana haar opwachtte om samen naar de vergadering met de Burgemeester van Fada te gaan.

het STEP perceel voor de aanvang van de bouw

In oktober, na de laatste regens van het regenseizoen is de bouw begonnen. De fundering is gemaakt van beton omdat het perceel vrij laag ligt en er redelijk wat water langs stroomt in het regenseizoen. De muren zullen bestaan uit lokale kleistenen en zowel van binnen als van buiten aangesmeerd worden met beton.

november 2003, de bouw van het eerste eigen STEP huis!

STEP supporter in het zonnetje

Deze keer willen we de volgende vriendin van STEP in het zonnetje zetten;

Karen de Cockere

Karen de Cockere heeft niet alleen het contact gelegd tussen de chiro's (jeugdverenigingen) van Passendale en Westrozebeke en STEP, maar ze heeft ook zo'n vijfhonderd kilometer per bus gereisd om bij het gemeentebestuur in Fada N'Gourma te lobbyen voor een stuk bouwgrond voor de nieuwe STEP huizen. Karen hartelijk bedankt!